

# Kol Jálkov

AZ ORTHODOXIA HÍREI

קול יעקב

כ"ה אלול התשפ"ב – 2022. szeptember 21.

Kiadja: Magyarországi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség

2. évfolyam 56. szám

## Hetiszakasz

NICÁVIM

פרשת השבוע: נצבים  
הפטרה: שוש אשיש

„Ti álltok ma mindnyájan az Örökkévaló, az Istenek színe előtt...”



Szept. 23.

הדלקת הנרות: 18:21

Szept. 24.

מעריב במוצאי ש"ק: 19:24

Szept. 25.

ערב ראש השנה: 18:17

Szept. 26.

א' דראש השנה: 19:20

Szept. 27.

ב' דראש השנה: 19:18

Szept. 28.

צום גדליה

## „Jöjjetek, vessünk számot...”

במוצאי מנוחה קדמנוך תחלה הט אזנך ממרום יושב תהלה לשמע אל הרנה ואל התפלה,

– A pihenőnap elmúltával eléd járulunk, figyelj fel dicső trónod magasságából, s hallgass a dalra és imára.”

– Vasárnap hajnali 5-kor a Kazinczy utcai nagyzsinaagógában is felhangoztak a סליחות imák, melyet R. Rosenberg Cvi Elimelech imádkozott elő, csakúgy mint a 6 órai reggeli imát.

Az imádkozás után a legtöbben átvonultak a Sász Chevra imaházba, ahol R. Paskesz Zev tanított. A közös tanulás során hangzott el egy szép magyarázat az egymás iránti tisztelet fontosságáról: hogy miért fizet egy marhát lopó ötszörös árat és a birkát lopó csak négyszerest?

Ha valaki elköt egy marhát, kantáron vezeti el, s kívülről nem megállapítható, hogy ő éppen bűnt követ el, azonban ha valaki egy birkát tulajdonít el, akkor azt a vállára kapva fut el vele, mely már kívülről nézve is utal bűnére. Vagyis, a birkát lopó ember már a viselkedésével felhívja bűnére a figyelmét, s ezzel megkezdi bűnhődését, ezért kell csak négyszeres kártérítést fizetnie.

A Tóra tehát azt tanítja, hogy még a bűnös embernek a tisztelete is fontos, hiszen az Örökkévaló mindenkit egyformának teremtett.

## Újévi étkezések a Hannában

Sábesz után beköszönt az 5783-as újév. Míg mi elmélyült imákkal és a lehetőségünkhöz mérten minél több jócselekedettel készülünk, addig a Hanna Garden Glatt Kóser Étterem finom falatokkal készül az új esztendő köszöntésére. Várjuk szeretettel Budapest legrégebbi glatt kóser éttermében, a Hannában השנה ראש-kor is!

Egy étkezés ára 14.000 forint, viszont ha valaki mind a négy étkezésre előre regisztrál, akkor a negyedik étkezést ajándékba kapja. A Hitközség tagságát további kedvezmények illetik meg, melyről érdeklődjön az [info@maoih.hu](mailto:info@maoih.hu) e-mail címen! A részletes menü és a regisztrációs adatok a [www.hannagarden.hu](http://www.hannagarden.hu) oldalon találhatóak.

## English Corner – Rosh Hashanah

Rosh Hashanah is the day of judgement and of Remembrance. The day when Adam was created, given one mitzvah – not to eat from the tree of knowledge – he sinned, was judged and punished. He was expelled out in of the garden of Eden to our world.

It's the day humanity celebrates its birthday.

The only significant biblical attribute of the date being the blasting of the shofar. The Torah commands us to observe the

holy day of Yom Teruah which means “Day of Shouting”.

There's a connection between the shofar and the story of the binding of Yitzchak, Rosh Hashanah is the time when man's introspection and exploration of his relationship with God is at its deepest and most intense. Each one of us, standing before the Lord on the day of judgement, should hear the piercing sound of the shofar, the sound that served for millennia

as a call to prayer, to community, to fear and to celebrate.

It should awake in us that same awe that it once did in our forefathers – the knowledge that God is within us, calling us. His will is as He pledged to Avraham Avinu immediately after the sparing Yitzchak Avinu from sacrifice: “I will bless you... all the nations of the earth will be blessed by your seed, for you have listened to my voice.”

Shabbat Shalom, Paskesz Sharon

## Nicávim (5Mózes 29:9-30:20.)

„És majd adja az Örökkévaló a te Istened mind ez átkokat ellenségeidre és gyűlölőidre, kik üldöztek téged.” (5Mózes 30:7.)  
– Miért adja a Teremtő a csapásokat ellenségeinkre, ahelyett, hogy egyáltalán elveszítené őket a világból?

Ha nem lenne átok a világon, akkor nem éreznénk, hogy milyen jó dolog megmenekülni tőle. Akinek soha nem volt semmilyen betegsége, az nem érzi, nem tudja értékelni a nagy kegyet, hogy megszabadul tőle. Ezzel szemben viszont, ha valaki már beteg volt és meggyógyult mindig hálás lesz a Teremtőnek és örülni fog, hogy egészséges. Ezért, – hogy Izrael fiai érezzék és tudják az Örökkévaló szeretetét és segítségét – hozza ellenségeinkre az átkot, hogy tudjuk, megtapasztaljuk a Teremtő csodáját (תפארת היונתן).

„Te pedig megtérsz és hallgatsz az Örökkévaló szavára és megteszed mint a parancsolatait, melyiket neked ma megparancsolok.” (5Mózes 30:8.)

– Az ötödik könyv elején már áll: „Megszorultadban, midőn érnek téged mind e dolgok, az idők végén megtérsz az Örökkévalóhoz a te Istenedhez és hallgatsz a szavára.” (5Mózes 4:30.)  
– Miért ismétli meg újra a Tóra?

Mielőtt az ember visszatérne az Örökkévalóhoz, nem is tudja milyen nagy volt a bűne, mert olyan távol van általuk a Teremtőtől, és el van merülve bűnei tisztálanságában. Úgy ahogy áll: „A halott teste nem érzi a kés vágását.” (Talmud Bávli Sábész traktátus 13. lap) Csak miután az ember elkezd visszatérni és közeledni a Teremtőhöz, akkor megérti, hogy mit is okozott bűneivel. Így, a תשובה – a megtérés – által egy-

re jobban és jobban visszatér az Örökkévalóhoz. Ezért miután áll már fent, hogy „megtérsz az Örökkévalóhoz”, írja most a Tóra, hogy fel fogsz ébredni még jobban és „megtérsz” (תפארת שלמה).

Még a fenti *poszuka*. A könyv elején álló mondatban úgy áll, hogy „megszorultadban”. Ezek szerint ott a megtérés, – תשובה – büntetés, csapások hatására történik. A Teremtő azonban azt akarja, hogy visszatérjünk hozzá akkor, amikor jól megy nekünk, mert akkor a megtérés teljes szívvel történik, mert tele van szívünk szeretetével, nem pedig csapások súlya által. Ezért azután, hogy tudatja velünk az Írás, hogy az első megtérés segít abban, hogy levegye rólunk a fájdalmat és elhozzon minket a megnyugvásra és békére, azt tanítja, hogy a lényeg ami utána történik: „te pedig megtérsz” – megtérsz, magadtól, nem pedig csapások által... (דברי יחזקאל-קלאסנא)

Gut sábész, Paskesz Žev

## Útjaink vizsgálatának módja

– נחפשה דרכינו ונחקרה ונשובה עד יהוה, – Kutatva vizsgáljuk meg útjainkat s térjünk vissza az Örökkévalóhoz!”

Jirmijáhu prófétának ezen intése különösen a תחילת napokon szól a zsidó emberekhez. Ez a prófétai ige az egyik legnehezebb kötelességet írja elő nekünk: az önvizsgálat, önellenőrzés nagy kötelességét.

Nehéz feladat ez, mert az átlagos ember minden másra kíváncsi inkább, mint saját maga igazi, belső életének őszinte megismerésére. Sőt, bizonyos kényelmetlenséget okozna neki, ha be kellene világítani az önmegismerés reflektorával cselekedetei, szavai és gondolatai mélyére; ösztönszerűleg fél attól, hogy életének üressége önmaga előtt nyilvánvalóvá lenne. *Az ember fél önmagától!* Ezért nehéz feladat, amit a mi moralistáink

a irodalomban annyiszor hangsúlyoznak: השבון הנפש – a lélek önszámadása! Ennek elérése a célja a szent ünnepek előtti napoknak. Ezeknek a napoknak minden előírása eszköz ennek a célnak az elérésére.

A cél elérése lehetetlen – mondja Rabbi Mose Chájim Luzzatto מסילה ישירים című erkölcsstanában – az eszközök kifejlesztése s kifogástalansága nélkül. A lélek önszámadásának fontosságát akarja belénk vésni a szent ünnepek előtti סליחה napok hangulata. Ezt a hangulatot magunkba kell szívni, hogy áthasson bennünket, hogy lelkünk szikrát fogjon, hogy énünket megfogja a szent lelkesedés tüze, hogy érezzük azt a csodálatos vonzóerőt, amelyet felénk áraszt vallásunk s Töránk, hogy énünk lerázza magából a hétköznapiasság béklyóit.

Akit e napok fenséges komolysága meg nem rendít s

nem ráz fel, annak a közömböség rozsdája már ellepte lelki lendületét. A סליחה mondásánál nem szabad gépiesnek, hidegnek, sablonosnak lenni! Az emberi lélek mély ismeretére vall, hogy moralizáló könyveink oly kiváló fontosságúnak tartják a המצווה tevékenységét, a mivce teljesítésére való előkészületeket és az ehhez szükséges lelki hajlamot.

A nagyünnepekre előkészítő napok tanítsanak bennünket önvizsgálódásra, lelki mérlegünk elkészítésére, mert csak így értjük meg és csak így valósítjuk meg a szent ígét: „kutatva vizsgáljuk meg útjainkat”. Szépítingés nélkül, igazságosan ejtsük meg az önleszámolást, akkor az eredmény csak az lehet: „visszatérünk az Örökkévalóhoz”.

Sch. S. „Sz'lichajsz-napok” című 1932-es írása alapján.

# Válogatott szabályok az Újévre

שמנה עשרה és ראש השנה napján valamennyi imát meghajolva és lehajtott fővel mondjuk, de mivel a מן אברהם Ábrahám pajzsa áldás mondásánál és a מודים „Hálát adunk” szakasz elején és végén meg kell hajolni, azért mielőtt ez imahelyekhez ér, egyenesedjék ki, hogy úgy tudjon meghajolni, ahogy Bölcsseink – legyen áldássá az emlékü! – azt elrendelték. Nem is szabad meghajolni azoknak az áldásszakaszoknak az elején, vagy a végén, ahol Bölcsseink azt el nem rendelték. Ezért jobb egyenes tagokkal és alázatos szívvel és könnyekkel imádkozni.

Azt a szokást, hogy némelyek hangosan szoktak imádkozni, meg kell szüntetni, mert ellenkezőleg halkán kell imádkozni, mint az egész esztendőn át. Némelyek megengedik, hogy egy kissé felemeljék a hangjukat, de ne nagyon, ügyelni kell arra, hogy az imát pontosan ejtsék ki és ne változtassanak semmi pontozaton, keressen mindenki olyan rendes סדר, vagy ünnepi מחזור-t, amely egészen pontos, hogy abból imádkozzék.

Az első estén a מעריב ima befejezése után mindenki a לשנה טובה כתבה ותחתם „Jó esztendőre írással be” stb. köszönti a felebarátját, a nőknek így mondják ותחתמי. Nappal már nem mondják, mert a beírás délelőtt már véget ért. Vannak, akik a második estén is szokták mondani, mert az ítélet beírása néha csak a második napon ejtetik meg.

Az esti lakománál a jó esztendő előjeleként különböző szokásokat gyakorolnak: mézbe mártják a המוציא áldás kenyerét és miután egy olajbogyó nagyságának megfelelő darabot ettek belőle, ezt mondják יהי רצון שתחדש stb., „Legyen kegyes akaratod, hogy jó és édes esztendőt újíts reánk!” Azután egy kevés édes almát mártanak a mézbe, elmondják rá a כעץ פרי העץ áldást, megeszik és azután mondják יהי רצון שתחדש stb.

Szokás valamely állatnak a fejét enni és azt mondjuk: יהי רצון stb. „Legyen kegyes akaratod, hogy főként járjunk elől.” Lehetőleg bárnyifejet szerezzenek, hogy ez Jicchák bozótba akadt kosának is emléke legyen.

Olyan zöldséget is esznek, aminek a neve az ország nyelvén jót jelent, mint németül Mö(e)hren:

sárgarépa és azt mondják utána: „Legyen kegyes akaratod, hogy szaporodjanak érdemeink.”

Halakat is szokás enni annak jelzésére, hogy gyarapodjanak és szaporodjanak, miként a halak. De ne főzzék a halakat ecetben, mert ראש השנה napján nem esznek savanyított és keserű dolgokat, hanem kövér húst és mindenféle édességet esznek.

Diót és mandulát sem szoktak enni, mert a אגוז (dió) szónak számértéke a הטא (bűn) szó számértékével egyenlő, de még inkább, mert köhögési inger és neszt okoznak, ami zavar az imánál.

Az asztalnál ebédszünet közben tanuljanak Tórárt. Némelyek a Misna ראש השנה traktátusát szokták tanulni.

ראש השנה napján, mikor az מלכנו הטאנו stb. „Atyánk, királyunk, vétkeztünk előtted” imát mondja, ne üssön öklével a mellére, mint hétköznapon, vagy יום כיפור napján, mert újévkor nem mondják a bűnvallomást, hanem gondoljon a jelentésére: Apánk, Királyunk, vétkeztünk előtted, azaz: Apáink vétkeztek előtted, mert bálványokat szolgáltak, de nekünk nincs királyunk, csak te, azért Atyánk, Királyunk, tégy velünk jót a neved kedvéért.

Mikor a sófár-fúvó az áldásokat mondja, a közönség ne mondja most Isten neve említésénél ברוך הוא וברוך שמו dicséretet, hanem hallgassák figyelemmel az áldásokat és minden mondat végén mondják rá áhítattal az אמן-t és tilos ez időtől kezdve mindaddig, míg a מוסף ima közben történő fúvások elhangzottak, beszélni.

Mikor a zsinagógából kijönnek, menjenek nyugodtan, méltóságteljesen, örömmel és vidám szívvel bízva abban, hogy imáinknak és sófár-fúvásainknak a hangját az Örökkévaló meghallgatta irgalommal és egyenek és igyanak, ahogy az Örökkévaló jóságos keze megadta.

A délutáni ima után valamely folyóvízhez mennek, ahogy a Midrásban áll: mikor Ábrahám apánk Jicchak fiával annak áldozatul való megköltözésére ment, a sátán folyó alakot öltött, hogy őt akadályozza, és Ábrahám apánk nyakig vízben ment át a folyón és mondotta: „Segíts meg engem Istenem, mert lelkemig hatolt a víz!”

## LEGYEN A TÁMOGATÓNK!



Kolel • Kazinczy Sász Chevra • Kazinczy Zsinagóga • Dessewffy Zsinagóga • Alma utcai Zsinagóga • Pesti Sul • Teleki Stiebel • Női Klub • Kazinczy Klub • Mikve • Talmud Tóra gyerekeknek • Adomány a rászorulóknak • Chevra Kadisa

[www.tamogatas.maoih.hu](http://www.tamogatas.maoih.hu)



Kínálatunkban a hagyományos magyar és zsidó konyha nélkülözhetetlen fogásai szerepelnek.

## Hanna Garden étterem

### Nyitvatartás:

Vasárnap-Csütörtök: 12:00-22:00

Péntek: 12:00-16:00

**Asztalfoglalás:** (06 1) 342 1072

web: [hannagarden.hu](http://hannagarden.hu)

e-mail: [hannagarden@maoih.hu](mailto:hannagarden@maoih.hu)

**MAOIH 150**  
5632 ÓTA

# Ráv Hirsch Jicchák Chánoch jorcájtja



A polgári naptár szerint idén szeptember 21-ére esik a „tölgyesi rabbi” Hirsch Jicchák Chánoch (1860?-1932) rabbi, évfordulója, elul 25. Régi Talmud-tudós család sarja volt, apja Ráv Hirsch Elázár gyergyótölgyesi rabbi volt. Tölgyesen ő maga is több mint két évtizedig működött, majd 1909-ben került a fővárosba, s egyhamar a Józsefvárosi orthodoxia egyik vezérembere lett. Több imaház rabbija volt a Teleki téren, illetve a Karpfenstein utcában, s nem csak Tóra-tudásával, de szeretetteljes személyiségével is kivívta a köztiszteletet. Temetése hatalmas részvét mellett zajlott a Gránátos utcai újabb temetőben, ahol a Hitközség két emblemikus dájánja Ráv Susmann és Ráv Steif után egyik fia, Hirsch Salamon beregszászi rabbi mondott heszpedet, melybe az akkori hetiszakasz szavait is beépítette: „הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא, – A szirt, tökéletes az Ő műve, mert minden útja jog; a hűség Istene hamisság nélkül, igazságos és egyenes Ő.” Emlékéből fakadjon áldás!

## Újévi imaidők az orthodox zsinagógákban és imaházakban

	Kazinczy utcai nagyzinagóga	Dessewffy utcai zsinagóga	Alma utcai imaház	Teleki téri imaház	Visegrádi utcai imaház
בערב ראש השנה כ"ה אלול התשפ"ב – szeptember 25.					
סליחות	05:00	06:00			
מנחה ומעריב	18:25	18:15	18:15	18:15	18:30
א' דראש השנה א' תשרי התשפ"ג – szeptember 26.					
שחרית ומוסף ביום טוב א	07:00	08:00	08:00	9:30	09:00
מנחה ותשליך ביום טוב א	17:45	18:00	18:15		
מעריב בליל שני	19:00	19:00	19:19		
ב' דראש השנה ב' תשרי התשפ"ג – szeptember 27.					
שחרית ומוסף ביום טוב ב	07:00	08:00	08:00	9:30	09:00
מנחה ביום טוב ב	18:10	18:00			
מעריב בליל שני	19:18	19:00			

### Szeretettel várjuk imaházainkban az ünneplő közönséget!

A **Kazinczy utcai nagyzinagógában** a hagyományoknak megfelelően **R. Kesztenbaum Áron Cvi** lesz az előimádkozó.

A **Dessewffy zsinagógában** a **báál tefilá R. Lipschitz Chájim Elázár** lesz, aki Miamiából érkezik Budapestre.

Az **Alma utcai imaházban** **R. Villányi Benjámin** fog előimádkozni.

A **Teleki imaházban** szokás szerint **Hurwitz Solom** rabbi vezeti az Isten-tiszteleteket, míg a **Visegrádi imaházban** **Levy Dov** rabbi vezeti az imákat.

### KAZINCZY UTCAI ZSINAGÓGA NAPI IMAIDŐK:



ט"ד

Várjuk szeretettel Budapest legrégebbi glatt kóser éttermében,  
a Hanna Gardenben Ros Hásánakor is!

Lazac- és pisztrángfilé előételek. Maceszgombócok leves, sült pulykacomb filé, tört burgonyával és párolt kaposztával. Fűszeres rántott csirkemellcsikok rizzsel, lecsós marhaszelet parázsburgonyával stb. Kidush bor, barchesz, méz és desszertek minden étkezéshez.

Egy étkezés ára 14.000 forint, viszont ha valaki mind a négy étkezésre előre regisztrál, akkor a negyedik étkezést ajándékba kapja. A Hitközség tagságát további kedvezmények illetik meg, melyről érdeklődjön az [info@maoih.hu](mailto:info@maoih.hu) e-mail címen!

Regisztráció az ünnepi étkezésekre:

לשנה טובה תכתבו ותחתמו

We welcome you in Budapest's oldest glatt kosher restaurant,  
Hanna Garden for Rosh Hashanah!

Salmon and trout fillet starters. Matzo ball soup, roast turkey fillet with mashed potatoes and braised cabbage. Spicy fried chicken breast strips with rice, beef steak with letcho sauce etc. Kidush wine, challah, honey and desserts for every meal.

The price of a meal is €25, but if you pre-register for all four meals in advance, you will receive the fourth meal as a gift. Additional discounts are available for members of the Orthodox Community, please contact [info@maoih.hu](mailto:info@maoih.hu) for more information!

Registration for the holiday meals:

Kol Jákov 2022 – 56. szám Ingyenes lapszám. Heti, képes, információs magazin.

MAOIH 1074 Budapest Dob utca 35. | e-mail: [info@maoih.hu](mailto:info@maoih.hu) | web: [www.maoih.hu](http://www.maoih.hu) | Felelős kiadó: **Deutsch Róbert** | Főszerkesztő: **Cseh Viktor**  
A lapban megjelent hirdetések tartalmáért a kiadó nem vállal felelősséget. Az elhelyezett fizetett hirdetések nem tükrözik a szerkesztőség vagy a kiadó véleményét.  
A hirdetések közzétételükor teljes mértékben figyelembe vesszük a gazdasági reklámtevékenységről szóló 1997. évi LVIII. törvény rendelkezéseit, valamint az önszabályozó reklámpiacon kialakult gyakorlatot. A kiadvány törzsi és egyéb szent szövegeket, illetve azok magyarázatait tartalmazza, ezért kérjük ne dobja el.